

Vier vragen over het Duitse schuldenplafond

Hoe Duitsland de begroting in evenwicht brengt

Achtergrond - 10 mei 2012

Alle Europese lidstaten die het begrotingsverdrag in februari hebben ondertekend moeten binnen een jaar een schuldenplafond in hun nationale wetgeving opnemen. Duitsland heeft dat plafond al in 2009 in de grondwet vastgelegd. Vier vragen over het hoe en waarom van deze regeling.

Waarom heeft Duitsland een schuldenplafond?

Duitsland voerde in 2009 de *Schuldenbremse* (letterlijk: schuldenrem) in om het toenemen van de staatsschuld een halt toe te roepen. De staatsschuld bedroeg volgens het Duitse bureau voor de statistiek in 2010 ongeveer 2 biljoen euro. Het schuldenplafond moet er voor zorgen dat de begrotingen van de bondsregering en de deelstaten in evenwicht zijn. Als een begroting in evenwicht is hoeft de regering geen schulden te maken om een begrotingstekort te dichten en is het ook minder geld kwijt aan rente. Voor 2016 moet de Duitse regering het begrotingstekort hebben teruggebracht tot 0,35 procent van het bruto binnenlands product (BBP). Volgens Welt Online haalt Duitsland deze grens al in 2014, twee jaar eerder dan noodzakelijk. De deelstaten mogen vanaf 2020 helemaal geen schulden meer maken. Bij natuurrampen of andere noodsituaties mag van de normen worden afgeweken mits de Bondsdag een plan voor het aflossen van de schulden goedkeurt.

Waarom legde Duitsland het schuldenplafond vast in de Grondwet?

Het grondwettelijke karakter van het schuldenplafond moet vooral het belang van begrotingsdiscipline aangeven. Peer Steinbrück (SPD), in 2009 minister van Financiën, was er van overtuigd dat op de langere termijn alleen een grondwettelijke regel het maken van nieuwe schulden kon terugdringen. Voor latere regeringen wordt het op deze manier ook moeilijker om de maatregel terug te draaien. Een evenwichtige begroting is voor Duitsland een belangrijk onderdeel van een economisch beleid gericht op stabiliteit. Een bloeiende economie, een stabiele munt en een lage rente op staatschulden zijn van groot belang voor de Duitse welvaart.

In Europa gaat het vaak over tekorten van maximaal 3 procent. Waar komt dat vandaan?

De regeling dat begrotingstekorten niet groter dan 3 procent van het bbp mogen zijn komt uit het Europese Stabiliteits- en Groeipact van 1997. Met dat verdrag spraken de eurolanden een reeks maatregelen af die de waardevastheid van de euro moesten garanderen. De eurolanden, met Duitsland en Frankrijk voorop, hielden zich in 2003 niet aan dit verdrag. Onder meer het breken van het Stabiliteitspact leidde tot de Europese schulden crisis van de laatste jaren. Om de begrotingsdiscipline in Europa te herstellen ondertekenden de lidstaten in februari 2012 een nieuw Europees begrotingsverdrag. Onderdeel van het verdrag is dat de lidstaten een schuldenplafond in hun nationale wetgeving opnemen.

Krijgen alle Europese lidstaten nu een schuldenplafond?

Dat is nog onduidelijk. Duitsland wilde dat alle landen een schuldenplafond in hun grondwet opnemen. De andere lidstaten gingen daar niet in mee. Het begrotingsverdrag is door alle lidstaten ondertekend behalve Groot-Brittannië en Tsjechië. De Tsjechische regering beloofde later alsnog vrijwillig de grenzen van het begrotingspact te handhaven. In het verdrag staat dat de lidstaten de afspraken van het verdrag in nationale wetgeving moeten vastleggen, bij voorkeur in de grondwet. De lidstaten zijn niet verplicht om een schuldenplafond naar Duits voorbeeld in te voeren. De Franse president Sarkozy had dat wel graag gewild en wilde daar in het uiterste geval een referendum over houden. Tegenstander en winnaar van de verkiezingen François Hollande liet weten dat hij daar niets in ziet. Ook al blijft de symbolische verankering in de grondwet in veel lidstaten achterwege, over de afspraken van het begrotingsverdrag valt, aldus bondskanselier Merkel, niet te twisten.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2951/vier-vragen-over-het-duitse-schuldenplafond>